

NIEUWS BRIEF

Vrienden van het Westfries Museum

Het nieuwe jaar is begonnen!

Velen zal het ontgaan zijn, maar 1 augustus was een belangrijke datum. Deze dag is op veel plaatsen in Nederland een soort tweede Nieuwjaarsdag. Voor het onderwijs begint op 1 augustus formeel het nieuwe schooljaar, bij verenigingen het nieuwe verenigingsjaar en bij musea het nieuwe museumprogramma. Zo ook in West-Friesland, waar de voorbereidingen op het nieuwe verenigings- en museumjaar op dat moment in volle gang waren.

Nu is 1 augustus midden in de zomervakantie, dus zie je vaak pas eind augustus of begin september dat het nieuwe jaar begint. De steden hangen vol met de mededeling dat 'de scholen weer begonnen zijn', waardoor automobilisten gemaand worden voorzichtig te rijden. Maar ook op andere manieren is het te zien, zoals de vele culturele weekenden en Open Monumentendag.

In Hoorn is dit jaar het culturele jaar met een spectaculaire opening in de Grote Kerk gestart. Bij deze manifestatie heeft ons museum een prominente rol gespeeld, met de aankondiging van de op 14 oktober startende

tentoonstelling over *Roofgoed*. Ook op de culturele markt zelf hebben ons museum en de Vrienden acte de presence gegeven.

Het museum, dat stevig in de steigers staat, bereidt zich voor op een wervelend seizoen met mooie tentoonstellingen. De Vrienden hebben ook een druk seizoen voor de boeg. Naast het ondersteunen van het museum waar dat kan, willen we de nieuwe huisstijl verder doorvoeren en zeker ook aan verdere ledenwerving doen. Daar hebben we natuurlijk alle Vrienden bij nodig. Als iedere Vriend in zijn of haar omgeving iemand Vriend

INHOUD

- Voorwoord,
Hans Nijdeken
- Nieuws uit het museum,
Silvia Bakker
- Restauratieatelier,
Klaas Koeman
- Achter de schermen,
Aukje van Wissen
- Ledenactiviteiten 2017/2018,
Aukje van Wissen

maakt, verdubbelen we ons aantal. Dat zou een prachtig resultaat zijn. Binnenkort hoop ik u daar weer meer over te vertellen, bijvoorbeeld bij de voorbezichtiging van de tentoonstelling *Roofgoed*, op 11 oktober. U heeft hiervoor al een uitnodiging gekregen. Met elkaar kunnen we er een mooi jaar van maken, zodat ik in de Nieuwsbrief van september 2018 kan melden dat we een nieuw jaar ingaan met veel meer Vrienden dan in 2017. Maar eerst nu dit jaar. Ik wens iedereen een heel mooi cultureel jaar toe.

Hans Nijdeken,
voorzitter

Komende tentoonstellingen Silvia Bakker

**14 oktober 2017 –
12 februari 2018**
**Roofgoed,
kunstdiefstal
in Nederland**

Een grote tentoonstelling over 30 jaar kunstdiefstal in Nederland. Nooit eerder besteedde een Nederlands museum aandacht aan deze vorm van kunstcriminaliteit. Als onderdeel van deze tentoonstelling zijn ook de vijf gerestaureerde schilderijen die het museum uit Oekraïne heeft terug gekregen te zien.

Gelijktijdig met de expositie *Roofgoed, kunstdiefstal in Nederland* organiseert het museum een aantal lezingen en ook 'inbraaktochten'. Tijdens deze tocht door een donker museum vertellen mensen die de inbraak uit 2005 hebben meegemaakt of een rol hebben gespeeld in de opsporing van de gestolen kunstwerken over hun persoonlijke ervaringen.

Foto: Hans Withoos

24 februari 2018 – 22 mei 2018 **Withoos meets Withoos**

De Rotterdamse fotograaf Hans Withoos is niet alleen een internationaal vermaard fotograaf, maar ook een nakomeling van de al even vermaarde 17de-eeuwse schilder Matthias Withoos. Van de schilderijen van zijn beroemde voorvader maakt hij beeldbewerkingen waarin hij nieuw leven toevoegt. Je blijft kijken naar zijn photographic paintings.

9 juni 2018 – 1 oktober 2018 **Lage landen**

Een prachtige expositie over het Nederlandse landschap met 40 topstukken uit het Rijksmuseum. Een samenwerkingsproject van vijf stedelijke musea met het Rijksmuseum, dat uitmondt in vier exposities rond de elementen aarde, water, lucht en vuur.

Kunst & Cultuur Nacht groot succes

De Kunst & Cultuur Nacht is vrijdagavond 1 september erg goed bezocht. Restaurator Ronald de Jager en kunstdetective Arthur Brand vertelden over hun werk. Medewerkers van het museum (Ad Geerdink, Ben Olijve, Cécile Koenjer) gaven het publiek voorproefjes op de komende tentoonstellingen. Op zondagmiddag was er voor de kinderen Young Art. Zij mochten een drakeei versieren. Onder het mooiste ei wordt nog een prijs verloot.

Gezicht op Hoorn

Het museum had de gouache graag aan de collectie toegevoegd, maar het enorm detailrijke *Gezicht op Hoom* van Gaspar van Wittel bleek na onderhandeling met de eigenaar voor het museum te duur.

Legaat Le Cocq

Het kan niemand ontgaan zijn; Het Westfries Museum heeft een legaat gekregen van naar schatting € 1,7 miljoen. Daarnaast heeft het museum honderden kunstvoorwerpen geschonken gekregen, waaronder werken van grote schilders uit de Haagse school.

Op 25 december 2016 overleed de heer Frans le Cocq d'Armandville op 94-jarige leeftijd in zijn woonplaats Heemstede. Le Cocq had het museum benoemd tot enig erfgenaam. In de loop der jaren was een innige band met het museum en de stad ontstaan, ook al omdat de moeder van Le Cocq, mevrouw Plancken, ooit in Hoorn had gewoond. De jaarlijkse opbrengsten van het beheer van het legaat zijn bestemd voor versterking, restauratie en presentatie van de collectie van het Westfries Museum.

Deze schenking heeft voor erg veel publiciteit gezorgd in diverse nationale media. De teneur was daarbij erg positief. 'Aardig Museum beloond', kopte de Telegraaf. Ook het NRC, het RTL Nieuws, de NOS en de Volkskrant gaven aandacht aan deze schenking. Op de foto Hollandse meid van Breitner. Als eerbetoon aan Frans Le Cocq zullen de landschapsschilderijen uit zijn legaat volgend jaar te zien zijn als aanvulling op de expositie 'Lage Landen'.

Dit schilderij van George Hendrik Breitner is een van de nagelaten kunstwerken.

Halve Maen

Bij de komst van de Halve Maen is met de Amerikaanse eigenaar en de gemeente Hoorn afgesproken dat het project na drie jaar door de betrokken partijen zal worden geëvalueerd. Daarin wordt bepaald hoe er de laatste twee jaar van het bruikleencontract verder wordt gegaan. De raad van Hoorn heeft daarin een doorslaggevende stem. Naar verwachting zal daar begin volgend jaar duidelijkheid over bestaan.

Silvia Bakker

Foto: Robert Gort

Werkzaamheden aan gebouwen

U heeft het al in de krant gezien: Het museum staat in de steigers. Om de steigers wat mooier aan te kleden en meteen van de gelegenheid gebruik te maken aandacht op het museum te vestigen, is er een fraai geveldoek aan de steigers gehangen. Dit is in de pers erg positief ontvangen! Er vindt dit najaar groot onderhoud aan de museumgebouwen plaats. Het museum wordt rondom opnieuw in de verf gezet en aangetast houtwerk wordt gerepareerd of vervangen. Ook worden de toiletten in het museum vernieuwd.

Silvia Bakker

Klaas Koeman

Klaas Koeman (1951) was tot aan zijn pensionering in 2016, leraar geschiedenis en maatschappijleer aan de RSG Enkhuizen.

Op dit moment is hij voorzitter van de vereniging Oud Enkhuizen en van de stichting Open Monumentendag Enkhuizen. Hij vindt een goed museum belangrijk voor het cultuur-historisch leven in de regio. Een Westfries Museum hoort in het rijtje van Archief Dienst Westfries Gemeenten en stichting Archeologie West-Friesland en Westfries Genootschap thuis. Daarnaast moet er ook een veelkleurig scala aan plaatselijke en ook regionale historische verenigingen zijn.

Klaas Koeman is de opvolger van Klaas Bant als vertegenwoordiger van het Westfries Genootschap.

Restauratieatelier Ronald de Jager

Op 12 juni bracht een aantal vertegenwoordigers van de stichting en het museum een bezoek aan het atelier van Ronald de Jager, de restaurateur van de in de Oekraïne teruggevonden schilderijen.

Een restauratieatelier zou je verwachten in een ambachtelijke werkplaats in een mooie historisch omgeving, maar Ronald de Jager restaureert de schilderijen in een zakelijk bedrijfspand op een industrieterrein in Ouderkerk aan de Amstel.

Voor een Enkhuizer als ik is het prettig om bij binnenkomst een foto te zien hangen van de *Vlootschouw van 1614*, een van de fraaiste schilderijen uit de Enkhuizer stadshuiscollectie die hier ook prachtig gerestaureerd is. Dit paneel was door brand zwaar beschadigd.

Als het pronkstuk van de collectie stond op een van de werktafels de *Nieuwstraat* van Isaak Oudewater. 'Neem het maar mee en hang het maar weer op', is je eerste reactie als je dit mooie en weer helemaal gave schilderij ziet. Ook het *Keukenstuk* van Floris van Schouten heeft zo te

Detail uit het schilderij van J.A. Rotius (1624-1666), verkoopster van vlees en gevogelte. Voor en na retoucheren. Foto's: Ronald de Jager

zien het Oekraïense avontuur, dankzij de restauratie overleefd. Maar als je het schilderij de *Boerenbruiloft* ziet, zakt de moed je in de schoenen. Wat een beschadigingen. Gelukkig gaat de discussie tussen Ad Geerdink en Ronald de Jager er niet over of het wel gerestaureerd kan worden maar over de invulling van sommige stukken, driepotige krukjes en andere technische onderwerpen. De grootste schade is ook bij dit schilderij aangericht doordat het zeer

onoordeelkundig is behandeld. De doeken zijn bijvoorbeeld met de beeldzijde naar buiten opgerold en niet met de beeldzijde naar binnen, zodat de verf in elkaar wordt gedrukt en niet, zoals nu gebeurd is, uit elkaar wordt getrokken.

Ik zal er de volgende keer aan denken als ik weer bij de *Nachtwacht* sta, beloof ik mezelf als we weer buiten staan...

Klaas Koeman

Ontmoet Ronald in de Oosterkerk

Op woensdagavond 11 oktober organiseert de Stichting Vrienden van het Westfries Museum een speciale avond waarop Ronald de Jager vertelt over de restauratie van de vijf schilderijen die uit Oekraïne zijn terug gekomen.

De avond wordt gehouden in de Oosterkerk en begint om 19.00 uur. Na afloop van de lezing bezoeken we het museum om de schilderijen te bekijken die in de zalen 1.5 en 1.6 zullen worden gepresenteerd.

Ben Olijve

CONCIËRGE

In deze rubriek laten we u kennismaken met een medewerker of vrijwilliger van het WestFries Museum. In deze aflevering Ben Olijve (1960), conciërge van het museum.

‘Het museum moet je zien als mijn huis’

Toen Ben Olijve 32 jaar geleden in het museum kwam werken, ging dat aanvankelijk niet van harte: als opperman in de bestrating bij de gemeente Hoorn kon hij zijn werk na vijf jaar vanwege rugklachten niet meer uitvoeren. Ben was vijfentwintig en had zich kunnen laten afkeuren, maar dat wilde hij niet. Gelukkig kon hij de overstap maken van de straat naar het museum, naar een totaal andere wereld. De hoofdconciërge van destijds, Gert Glas, zei dat het hem vijf jaar zou kosten om te wennen. De grootste overgang vond Ben het werken binnen, en niet lekker buiten. Gelukkig werd het werk steeds leuker en Ben is met plezier gebleven. Van de vijf conciërges van destijds is hij nu nog de enige.

Het stofzuigen en schoonmaken is nu uitbesteed. Ben

begint om 8.00, maakt eerst koffie en loopt het museum door om te kijken of alles er piekfijn uitziet. Hij werkt samen met de twee jongens van de technische dienst, waardoor hij allerlei afwisselende klussen krijgt te doen, van het

verwisselen van lampen tot assisteren bij het opbouwen van de exposities.

In de loop der jaren is ook zijn belangstelling voor de zeventiende eeuw, de VOC, de archeologie en de geschiedenis van Hoorn gegroeid. Op deze manier is zijn werk tegelijk een levenslange leerschool

geworden. Ben geniet ervan als hij de vragen van bezoekers kan beantwoorden. Tijdens zijn periode bij het museum heeft Ben met twee calamiteiten te maken gehad. In 1988 vond er een bankoverval plaats bij de burens, de ABN-AMRO bank.

Toevallig zagen Ben en een collega de overvallers in oranje overalls met een nylon kous over hun hoofd van het dakje in de museumtuin springen. Ben kreeg een pistool op zich gericht, maar gelukkig ontsnapten de overvallers door het openstaande poortje en kwam Ben er zonder kleerscheuren van af.

‘Een overstap van de straat naar het museum, naar een totaal andere wereld’

Op 10 januari 2005 was Ben de eerste die de grote museumroof ontdekte. Hij zag de deur onder het bordes in de binnentuin openstaan, keek naar binnen, en samen

kunstroof had plaatsgevonden drong toen bij iedereen door. Toen Ruud Spruyt en Carel de Jong arriveerden, bracht Ben de dramatische boodschap over, maar omdat Ben wel van

laten insluiten. De afdruk van zijn billen stond op de grond. Zo hadden de inbrekers de hele nacht om het museum leeg te roven, de spullen in te laden in een handkarretje en over te brengen naar een gereedstaand busje. Het karretje is blijven staan.

‘Een van de inbrekers heeft zich onder het kleed van een doodskist verstopt en zich laten insluiten’

met Marcel de Bruin is hij naar binnen gegaan. Bij de voordeur zagen zij honderden spijkertjes op de vloer liggen, en al snel ontdekten ze de lege schilderijenlijsten. In de paniek van het moment kon Ben niet eens op het nummer van de politie komen. Gelukkig kon zijn vrouw (Ben woont achter het museum) wel snel de politie bellen. Samen met de politieagent hebben Ben en Marcel eerst een rondje door het museum gelopen en ontdekten de enorme puinhopen, de uit de lijsten gesneden schilderijen, de kapot geslagen glazen deur, het verdwenen zilverwerk, het stuk gevallen porcelein. Het besef dat er een echte

een geintje houdt, moesten ze eerst zien wat er aan de hand was voor ze het konden geloven. Binnen de kortste keren stond de landelijke pers al op de stoep: om 09.00 was het al op het nieuws.

Dit werd geen klusje voor de politie, hier kwam de landelijke recherche bij. Ben werd gevraagd mee te helpen met de recherche, waarbij hij volledige geheimhouding moest beloven. Het alarm was niet afgegaan omdat de inbrekers de infrarood lampjes in de hoeken met doorzichtig plastic hadden afgeplakt. Een van de inbrekers heeft zich onder het kleed van een doodskist verstopt en zich

Toen vorig jaar september vijf schilderijen in de Oekraïne zijn teruggevonden, kon Ben het bijna niet geloven. De hele gebeurtenis ging weer door zijn hoofd heen. Uit de geëmotioneerde toon waarop Ben over de schilderijen spreekt, blijkt zijn diepe liefde voor de collectie en het museum. Ook zijn collega's draagt Ben een warm hart toe, en het kan niet anders of dat gevoel is wederzijds!

Ben Olijve is 57 jaar, woont na het overlijden van zijn eerste vrouw samen met zijn tweede vrouw in Hoorn en heeft twee dochters en een kleindochter Lieve.

Aukje van Wissen

Ledenactiviteiten 2017/2018

Koffiemiddagen:

Ook voor het nieuwe seizoen koffiemiddagen heeft Cecile Koenjer weer een interessant programma samengesteld. Voor de eerste drie middagen kunt u zich vanaf 25 september intekenen. De intekening voor de koffiemiddagen in 2018 start op 1 januari 2018.

Voorlopig programma, iedere derde woensdag van de maand, aanvang 13.30 uur, ontvangst in het museumcafé.
Net als vorig seizoen is uw eerste kopje koffie of thee gratis.

11 oktober, 19.00 uur:

Inleiding in de Oosterkerk van restaurateur Ronald de Jager, aansluitend voorbeziging van de teruggevonden schilderijen.

18 oktober:

Platte Thijs –
misdaad en gerechtigheid

22 november:

Roofgoed –
rondgang over de expositie

20 december:

Rooftocht door het museum

17 januari:

Restauratie van de schilderijen –
presentatie door Ronald de Jager

21 februari:

Vooruitblik: M5 –
Rijks in het Westfries Museum

21 maart:

'Withoos meets Withoos' –
*rondgang en lezing door
fotograaf Hans Withoos*

18 april:

Afsluitende stadswandeling

Het programma van de koffiebijeenkomsten is onder voorbehoud, wijzigingen worden via de website of per mail gecommuniceerd. Inschrijven kan via de website van de stichting vrienden of indien dat voor u niet mogelijk is, met een telefoontje naar 0229 280028.

Excursie:

Door omstandigheden is de excursie vorig seizoen van september naar maart verplaatst. Omdat dat goed bevallen is, zal de excursie ook het komende seizoen in maart plaatsvinden. Deze keer zullen we richting Friesland gaan, over de precieze invulling van de dag wordt u in het decembernummer van de Nieuwsbrief geïnformeerd en daarna kan de intekening plaatsvinden.

Werf een donateur

De stichting Vrienden van het Westfries Museum is afhankelijk van donateurs. Met hun bijdragen kunnen we aankopen voor het museum mede mogelijk maken. Met meer donateurs meer kunst dus in Hoorn. U kunt ons steunen door donateurs te werven. Vormgever Samantha Simon ontwierp voor ons een nieuwe serie aanmeldkaarten.

In het museum kunt u ze gratis meenemen. Downloaden van onze site kan ook.

COLOFON

Voorzitter Hans Nijdeken: ha.nijdeken@tabor.nl Penningmeester Rob Faber: robert.faber@kpnmail.nl, bankrekeningnummer: NL30 RABO 0161 4328 32
Eindredactie Aukje van Wissen Vormgeving Label148 Secretaris Aukje van Wissen, Klaas Koeman: info@museumvriend.nl Ledenadministratie Marlies van 't Ende: marliesvantende@gmail.com

ANBI-STATUS

De Stichting Vrienden van het Westfries Museum heeft een door de fiscus erkende culturele ANBI-status. Schenkingen aan onze stichting zijn fiscaal interessant en voor het museum van groot belang. Voor informatie raadpleeg onze penningmeester Rob Faber: robert.faber@kpnmail.nl.

STICHTING VRIENDEN

Achterom 2-4
1621 KV Hoorn
info@museumvriend.nl
0229 280028

www.museumvriend.nl